

**ΠΑΝΕΛΛΑΔΙΚΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ
Δ' ΤΑΞΗΣ ΕΣΠΕΡΙΝΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ
ΔΕΥΤΕΡΑ 20 ΜΑΪΟΥ 2013 - ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ:
ΙΣΤΟΡΙΑ ΓΕΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΣΥΝΟΛΟ ΣΕΛΙΔΩΝ: ΤΕΣΣΕΡΙΣ (4)**

ΟΜΑΔΑ ΠΡΩΤΗ

ΘΕΜΑ Α1

Να δώσετε το περιεχόμενο των παρακάτω όρων:

- α. Νεοτουρκικό Κίνημα
- β. Ψυχρός Πόλεμος
- γ. Συμβούλιο της Ευρώπης

Μονάδες 15

ΘΕΜΑ Α2

Να χαρακτηρίσετε τις προτάσεις που ακολουθούν, γράφοντας στο τετράδιό σας τη λέξη **Σωστό** ή **Λάθος** δίπλα στο γράμμα που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση:

- α. Ο Μέτερνιχ, ο Κάσλρι και ο Ταλεϋράνδος επιδίωκαν να δημιουργήσουν τις προϋποθέσεις για την ανατροπή της ισορροπίας ισχύος στην Ευρώπη.
- β. Η ελληνική οικονομία δεν άντεξε το βάρος του εξωτερικού χρέους και τον Δεκέμβριο του 1893 ο Τρικούπης κήρυξε την πτώχευση της χώρας και παραιτήθηκε.
- γ. Οι Βούλγαροι εξασφάλισαν την αναγνώριση από τον οθωμανό σουλτάνο, το 1870, χωριστής εθνικής Εκκλησίας από το Οικουμενικό Πατριαρχείο, της Εξαρχίας.
- δ. Σύμφωνα με τον Καταστατικό Χάρτη του ΟΗΕ, αν ένα από τα πέντε μόνιμα μέλη του Συμβουλίου Ασφαλείας διαφωνεί ρητά, τότε απόφαση δεν μπορεί να ληφθεί (δικαίωμα βέτο).
- ε. Η Συνθήκη Προσχώρησης της Ελλάδας στην ΕΟΚ υπογράφηκε στην Αθήνα στις 29 Μαΐου 1977.

Μονάδες 10

ΘΕΜΑ Β1

Να παρουσιάσετε:

- α) Τους κατευθυντήριους στόχους των νικητριών δυνάμεων του Α' Παγκοσμίου Πολέμου στο Συνέδριο Ειρήνης των Παρισίων (μονάδες 4) και
- β) Το περιεχόμενο της συνθήκης των Βερσαλλιών (μονάδες 8).

Μονάδες 12

ΘΕΜΑ Β2

Ποια ήταν η γενικότερη σημασία:

- α) Της επικράτησης των Ελλήνων στον ελληνοϊταλικό πόλεμο (μονάδες 7) και
- β) Του ελληνογερμανικού πολέμου (μονάδες 6).

Μονάδες 13

ΟΜΑΔΑ ΔΕΥΤΕΡΗ

ΘΕΜΑ Γ1

Αξιοποιώντας τα στοιχεία που περιέχονται στο κείμενο που σας δίνεται και με βάση τις ιστορικές σας γνώσεις, να παρουσιάσετε τις ρυθμίσεις του Πρωτοκόλλου της Ανεξαρτησίας (22 Ιανουαρίου/3 Φεβρουαρίου 1830) σχετικά με την εθνική ανεξαρτησία, την εδαφική έκταση και τη μορφή του πολιτεύματος στο υπό ίδρυση Ελληνικό Κράτος.

Μονάδες 25

ΚΕΙΜΕΝΟ Α

[Τò πρωτόκολλο τῆς 3^{ης} Φεβρουαρίου 1830]

Στις 22 Ιανουαρίου/3 Φεβρουαρίου 1830, ἡ Διάσκεψη τοῦ Λονδίνου, ὕστερα ἀπὸ ἀγγλικὴ πρόταση, διακήρυξε τὴν πολιτικὴ ἀνεξαρτησία τῆς Ἑλλάδος, μὲ τὸ ἄρθρο 1 τοῦ πρωτοκόλλου ποὺ ὑπογράφεται ἀπὸ τοὺς πληρεξουσίους τῆς Ἀγγλίας, τῆς Γαλλίας καὶ τῆς Ρωσίας, Ἄμπερντην, Μονμορανσύ Λαβάλ καὶ Λίβεν. Τὸ ἄρθρο 1 τοῦ πρωτοκόλλου τῆς 3^{ης} Φεβρουαρίου 1830 ὀρίζει: «Ἡ Ἑλλὰς θέλει σχηματίσει ἓν Κράτος ἀνεξάρτητον, καὶ θέλει χαίρει ὅλα τὰ δίκαια, πολιτικά, διοικητικὰ καὶ ἐμπορικά, τὰ προσπεφυκότα¹ εἰς ἐντελῆ ἀνεξαρτησίαν». [...]

Τὸ ἄρθρο 2 τοῦ πρωτοκόλλου τῆς 3^{ης} Φεβρουαρίου 1830 ὀρίζει: «... Ἡ διοριστικὴ γραμμὴ τῶν συνόρων τῆς Ἑλλάδος, ἀρξαμένη ἀπὸ τὰς ἐκβολὰς τοῦ Ἀσπροποτάμου², θέλει ἀνατρέξει τὸν ποταμὸν αὐτὸν [...] καὶ θέλει καταλήξει εἰς τὸ ὄρος Ἀρτοτίνα, ἐξ οὗ θέλει ἀκολουθήσει τὴν [...] κορυφὴν τοῦ ὄρους Οἴτης, ἕως τὸν κόλπον τοῦ Ζητουνίου³. [...]»

Ἡ συνοριακὴ γραμμὴ τοῦ πρωτοκόλλου τῆς 3^{ης} Φεβρουαρίου 1830 κρατᾷ ἐξω ἀπὸ τὸ ἔδαφος τῆς Ἑλλάδος μεγάλο τμῆμα τῆς Στερεᾶς Ἑλλάδος, ἰδιαίτερα τῆς δυτικῆς. [...]

Τὸ ἄρθρο 3 τοῦ πρωτοκόλλου ὀρίζει: «Ἡ ἐλληνικὴ Κυβέρνησις θέλει εἶναι μοναρχικὴ καὶ κληρονομικὴ κατὰ τάξιν πρωτοτοκίας· θέλει ἐμπιστευθῆ εἰς ἓνα ἡγεμόνα, ὅστις [...] θέλει φέρει τὸν τίτλον Ἡγεμῶν Κυριάρχης τῆς Ἑλλάδος. [...]»

Τὸ ἄρθρο 8 τοῦ πρωτοκόλλου ὀρίζει: «Ἐκάστη τῶν τριῶν Αὐλῶν φυλάττει τὴν [...] ἐξουσίαν τοῦ νὰ ἐγγυᾶται περὶ τοῦ ὅλου τῶν προηγουμένων συμβιβασμῶν καὶ ἄρθρων. Αἱ περὶ ἐγγυήσεως πράξεις, ἐὰν γενῶσι, θέλουν συνταχθῆ χωριστά. [...]»

Οἱ Δυνάμεις ἔβλεπαν στὸ πρωτόκολλο τὴν ὀριστικὴ διευθέτησι ἐνοχλητικοῦ ζητήματος. Οἱ Ἕλληνες ἀντίθετα ἔβλεπαν σ' αὐτό, καὶ ἰδιαίτερα στὸ πρῶτο ἄρθρο του, ἀπλῶς τὴν ἀπαρχὴν τοῦ ἐλεύθερου πολιτικοῦ βίου τοῦ Ἔθνους. Καὶ πραγματικά, μὲ τὸ πρωτόκολλο τοῦ Λονδίνου τῆς 3^{ης} Φεβρουαρίου τοῦ 1830 τερματιζόταν ἡ Ἑλληνικὴ Ἐπανάστασι, ἀλλὰ καὶ

¹ Τὰ προσπεφυκότα, δηλ. αὐτὰ που ἀρμόζουν.

² τοῦ Ἀσπροποτάμου, δηλ. τοῦ Ἀχελώου

³ τοῦ Ζητουνίου, δηλ. τῆς Λαμίας.

ΑΡΧΗ 3ΗΣ ΣΕΛΙΔΑΣ -Δ'ΕΣΠΕΡΙΝΩΝ

ἄρχιζε νὰ ὑπάρχη ἐπίσημα στὴ διεθνῆ κοινωνία τὸ Ἑλληνικὸ Κράτος. Ἔτσι πραγματοποιοῦνταν κρίσιμη καμπὴ τῆς Ἑλληνικῆς Ἱστορίας.

Ἱστορία τοῦ Ἑλληνικοῦ ἔθνους, τομ. ΙΒ': *Ἡ Ἑλληνικὴ Ἐπανάσταση καὶ ἡ ἴδρυση τοῦ Ἑλληνικοῦ Κράτους (1821-1832)*, Ἀθήνα: Ἐκδοτικὴ Ἀθηνῶν Α.Ε., ²2000, σσ. 536-537.

ΘΕΜΑ Δ1

Αντλώντας στοιχεία ἀπὸ τα κείμενα που σας δίνονται καὶ με βάση τις ιστορικές σας γνώσεις, νὰ αναφερθεῖτε στὴν οικονομικὴ καὶ κοινωνικὴ συγκυρία, ὅπως αὐτὴ παρουσιάζεται στὴν Ἑυρώπη καὶ τις ΗΠΑ κατὰ τὴ δεκαετία 1920-1930.

Μονάδες 25

ΚΕΙΜΕΝΟ Α

Μαζικὴ κατανάλωση καὶ μαζικὴ ψυχαγωγία

Ἡ μαζικὴ κατανάλωση καὶ ἡ μαζικὴ παραγωγή ἀγαθῶν δημιούργησαν τὴν ευημερία τῆς δεκαετίας τοῦ '20 [...]. Περισσότεροι ἄνθρωποι μποροῦσαν νὰ αγοράσουν αυτοκίνητο, μικρὲς ηλεκτρικὲς συσκευές, ὅπως ραδιόφωνα καὶ φωνογράφους, καθὼς καὶ ἐνδύματα ἀπὸ συνθετικὰ υφάσματα, τὴν κατασκευὴ τῶν ὁποίων ἔκαναν δυνατὴ τὰ ἐπιτεύγματα τῆς χημείας. [...] Με τὴ σταδιακὴ επικράτηση τῆς οκτάωρης ἐργασίας, ὅλο καὶ περισσότερη προσοχὴ δινόταν στὸν ἐλεύθερο χρόνο ὡς μὴ θετικὴ πλέον πηγὴ ἀνθρώπινης ικανοποίησης γιὰ ὅλους καὶ ὄχι μόνο γιὰ τοὺς πλουσίους. Τὰ παραθαλάσσια θέρετρα τῆς Ἑυρώπης ἄρχισαν νὰ γεμίζουν ἀπὸ παραθεριστὲς καθὼς ὅλο καὶ περισσότεροι ἄνθρωποι εἶχαν τὸν χρόνο καὶ τὰ μέσα νὰ ἀπολαμβάνουν τὴ διακοπὴ τους. Μία ἐκρηξὴ ἐνδιαφέροντος γιὰ τὸ ποδόσφαιρο μεταξὺ τῶν Ἑυρωπαϊῶν μποροῦσε νὰ συγκριθεῖ μόνο με τὴν παράλληλη ἀνάπτυξη τοῦ ἐπαγγελματικοῦ μπίτζ-μπολ καὶ τοῦ ποδοσφαίρου στα κολέγια τῶν ΗΠΑ. Τεράστια στάδια ἄρχισαν νὰ χτίζονται σὲ ὅλη τὴν Ἑυρώπη.

F.W. Pethick Lawrence (ed.), *The Trial of the Suffragette Leaders*, στο: Noble et al., *Western Civilization. The Continuing Experiment*, τ. 2, London: Houghton Mifflin Co., ⁴2005, σ. 898, στο: Ἱστορία τοῦ νεότερου καὶ τοῦ σύγχρονου κόσμου (ἀπὸ τὸ 1815 ἕως σήμερα), Γ' Γενικοῦ Λυκείου & Δ' Ἐσπερινοῦ Λυκείου Γενικῆς Παιδείας, Ἀθήνα: ἸΤΥΕ Διόφαντος, 2013, σ. 98.

ΚΕΙΜΕΝΟ Β

[Τὰ ὅρια τῆς ευημερίας]

Ἡ ευημερία ἔχει ὡστόσο καὶ τὰ ὅριά της. Πρῶτα πρῶτα δὲν εἶναι καθόλου πανευρωπαϊκὸ φαινόμενο. Ὅσες χώρες ἀποζοῦν κατ' ἐξοχὴν ἀπὸ τὴ γεωργία καὶ τὴν ἐξαγωγή ἀγροτικῶν προϊόντων υποφέρουν ἀπὸ τὴ συσσώρευση ἀποθεμάτων καὶ τὴν πτώση τῶν τιμῶν που χαρακτηρίζουν αὐτὸ τὸν τομέα. Ἡ κεντρικὴ καὶ ἀνατολικὴ Ἑυρώπη, ἀπ' ὅπου ἀντλοῦσε

ΑΡΧΗ 4ΗΣ ΣΕΛΙΔΑΣ -Δ'ΕΣΠΕΡΙΝΩΝ

προπολεμικά το υπόλοιπο τμήμα της ηπείρου το μισό των εισαγωγών του σε σιτάρι, έχει περιοριστεί στο 10% της αγοράς, εξαιτίας του αμερικανικού ανταγωνισμού. Ακόμη και στη Γαλλία, όπου η αγροτική παραγωγή προστατεύεται από υψηλούς τελωνειακούς δασμούς, οι αγρότες με δυσκολία συναγωνίζονται τα ξένα προϊόντα. Το ίδιο και στη Γερμανία, όπου οι αγρότες καταχρεώνονται και υποθηκεύουν τη γη τους (ανατολικά του Έλβα το ύψος των χρεών ξεπερνάει στα 1929 την αξία των κτημάτων σε ποσοστό 50 ως 100%).

S. Berstein και P. Milza, *Ιστορία της Ευρώπης*, τ.3: *Διάσπαση και Ανοικοδόμηση της Ευρώπης, 1919 έως σήμερα*, Αθήνα: Αλεξάνδρεια, 1997, σ. 48.

ΟΔΗΓΙΕΣ (για τους εξεταζομένους)

1. Στο εξώφυλλο να γράψετε το εξεταζόμενο μάθημα. Στο εσώφυλλο πάνω-πάνω να συμπληρώσετε τα Ατομικά στοιχεία μαθητή. Στην αρχή των απαντήσεών σας να γράψετε πάνω-πάνω την ημερομηνία και το εξεταζόμενο μάθημα. Να μην αντιγράψετε τα θέματα στο τετράδιο και να μην γράψετε πουθενά στις απαντήσεις σας το όνομά σας.
2. Να γράψετε το ονοματεπώνυμό σας στο πάνω μέρος των φωτοαντιγράφων αμέσως μόλις σας παραδοθούν. Τυχόν σημειώσεις σας πάνω στα θέματα δεν θα βαθμολογηθούν σε καμμία περίπτωση. Κατά την αποχώρησή σας να παραδώσετε μαζί με το τετράδιο και τα φωτοαντίγραφα.
3. Να απαντήσετε στο τετράδιό σας σε όλα τα θέματα **μόνο** με μπλε ή **μόνο** με μαύρο στυλό με μελάνι που δεν σβήνει.
4. Κάθε απάντηση τεκμηριωμένη είναι αποδεκτή.
5. Διάρκεια εξέτασης: τρεις (3) ώρες μετά τη διανομή των φωτοαντιγράφων.
6. Χρόνος δυνατής αποχώρησης: 10.30 π.μ.

ΚΑΛΗ ΕΠΙΤΥΧΙΑ

ΤΕΛΟΣ ΜΗΝΥΜΑΤΟΣ